

BINNENLAND

PROF. K. G. BIJLSTRA 25 JAAR TANDARTS

Op 7 November van dit jaar was het een kwart eeuw geleden dat Prof. K. G. Bijlstra de tandartsbul in ontvangst nam. In 1948 werd hij benoemd tot lector, in 1949 tot hoogleraar aan de Rijks-Universiteit te Groningen om onderwijs te geven in de Orthodontie.

Het feit dat de woorden „om onderwijs te geven in . . .” de enige taakomschrijving vormen bij de benoeming van een hoogleraar, impliceert geenszins dat deze taak altijd als de belangrijkste wordt gezien. Dit doet Bijlstra wèl. Het onderwijs, en daarmee onverbrekkelijk verbonden: de polikliniek enerzijds, de status der Orthodontie anderzijds, hebben van het tijdstip van zijn benoeming af in het centrum van zijn belangstelling gestaan waardoor zijn activiteit werd bepaald.

Wàt hij in de betrekkelijk korte tijd van zijn hoogleraarschap in het onderwijs heeft bereikt, en welke waarde de resultaten van zijn bemoeiingen in zake de status van de Orthodontie hebben, kan schrijver dezes moeilijk beoordelen. Doch hij weet van Orthodontie wèl zó veel om te kunnen verklaren dat hij een groot respect heeft voor de resultaten die op Bijlstra's polikliniek worden bereikt. Het spreekwoord: „De laatste loodjes wegen het zwaarst” geldt wèl in het bijzonder voor de orthodontische behandelingen; de waarde van een orthodontist wordt in hoge mate bepaald door de betekenis die hij hecht aan het kleine woordje „af” in zijn verbinding met „behandeling”. Hoeveel gevallen worden inderdaad *af* behandeld?

Geheel in overeenstemming met zijn liefde voor een goed diner, doet Bijlstra ook hier geen water in zijn wijn; *zijn* behandelingen zijn *af*.

de Boer

UIT DE MEMORIE VAN TOELICHTING
OP DE DEFENSIEBEGROTING

De aanvulling van het geneeskundig beroepspersoneel geschiedt nog zeer traag. Op 1 Maart 1955 telde men 93 artsen, 8 tandartsen en 9 apothekers tegen resp. 91, 7, en 8 op 1 Maart 1954. In de loop van het jaar 1955 zullen de eerste 7 aspirant-officieren-arts hun studie op rijkskosten hebben voltooid, waaruit aanvulling doorlopend mogelijk zal zijn. In 1954 is een aanvang gemaakt met de opleiding van tandartsen op rijkskosten.

Ter voorziening van de behoefte op korte termijn zijn enige maatregelen getroffen teneinde dienstneming aantrekkelijker te maken. In de eerste plaats heeft men voor de vrijwillig dienende artsen, tandartsen en apothekers, die afzien van het uitoefenen van de particuliere praktijk de maandelijkse toelage uniform vastgesteld op *f* 150,—. Buitendien is de bepaling, dat de beroepsofficieren, welke de tegemoetkoming van *f* 15000,— hadden ontvangen en nog geen 6 jaar hadden gediend, bovenvermelde toelage niet zouden ontvangen, ingetrokken. Dit laatste werd als een groot bezwaar gevoeld tegen toetreding tot het beroeps-corps.

Tot slot wordt nog opgemerkt, dat ondanks het tekort aan beroepspersoneel de geneeskundige en tandheelkundige verzorging van het militaire personeel voldoende is gewaarborgd, doordat op ruime schaal gebruik kan worden gemaakt van vrijwillig of verplicht onder de wapenen zijnde reserve-officieren-arts en -tandarts.

UIT HET JAARVERSLAG 1954
VAN DE GEZONDHEIDSORGANISATIE T.N.O.

Onderzoek fluoridering van drinkwater

De ervaringen opgedaan in het jaar 1953 hebben er toe geleid, dat de beoordeling van de ongeveer 10.000 röntgenfoto's voor de cariesbepaling aanmerkelijk sneller kon geschieden. Het is mogelijk gebleken de achterstand van dat jaar volledig in te lopen. Voor het eerst werden ook röntgenfoto's van de bovenfrontanden gemaakt. Hierbij bleek deze methode voor cariesbepaling een evengoede reproduceerbaarheid te bezitten als voor molaren en praemolaren.

De cariesfrequenties van Tiel en Culemborg vertoonden evenals vorig jaar een opmerkelijke gelijkheid. Dit is een aanwijzing voor de juistheid van de keuze der proefgemeenten en der toegepaste methode.

De gevolgde werkwijze, waarbij de proefgroepen van 11—15-jarige kinderen evenals in 1952 en 1953 om het andere jaar werden onderzocht, maakte het mogelijk om bovendien nog enige speciale jaarklassen klinisch te onderzoeken. Bij 8- en 9-jarigen werd de methodiek voor de bepaling van occlusale caries verder uitgewerkt en beproefd, waardoor men enige jaren vroeger een indruk zou kunnen krijgen omtrent het effect van de fluoridering. De methode bleek zeer goed te voldoen bij 500 kinderen; de reproduceerbaarheid was bevredigend. Ook de 13- en 14-jarigen werden onderzocht teneinde de cariestoename nauwkeurig te blijven volgen.

De uitvoering van fluoranalyses van urine was slechts bij een beperkt aantal personen mogelijk. De fluorideringsinstallatie te Tiel functioneerde vrijwel zonder haperen. De concentratie bleek zeer constant.

Onderzoek inzake het verband tussen caries en voeding, verricht in het Nederlands Instituut voor Volksvoeding

De aanvankelijk toegepaste methode voor bepaling van fluor in urine volgens Dr. Lips werd verlaten naar aanleiding van de publicatie van Singer en Armstrong. Thans wordt fluor overgedestilleerd in polytheenflesjes van 50 ml met schroef dop, opbrengst $96,7\% \pm 3,1\%$. Voor fluorbepaling uit het drinkwater bleek voorafgaande destillatie niet nodig. De bepaling van de fluorconcentratie in de urine van enkele proefpersonen leverde wisselende resultaten, tengevolge van de onbekendheid met het opgenomen voedsel en drinkwater. Er werd een begin gemaakt met de fluorbepaling in bloed van dieren.

Ten behoeve van het onderzoek naar het verband tussen caries en voeding werd een betere methode van carieswaardering bij de rat uitgewerkt. Deze is gebaseerd op het meten van microscopische processen in longitudinale coupes van de kaken van dieren met weinig caries. Uiterlijk en verloop van verschillende types van laesies werden bestudeerd na verschillende diëten. Fissuur-caries overweegt, approximale caries komt ook voor. Een voedsel, bestaande uit in hoofdzaak tarwemeel en zetmeel produceerde vrijwel alleen approximale caries. De cariesfrequentie bij wilde ratten is tamelijk gering.

Het z.g. Ran-dieet, — een droog voedsel samengesteld volgens het gemiddelde levensmiddelenverbruik van het Nederlandse volk —, gaf bij zeer jonge dieren van 24 dagen reeds beginnende laesies te zien. Onderzoek van oudere dieren met dit voedsel volgens de oude, macroscopische methode toonde bij voedselbeperking een duidelijke cariesreductie. Toevoeging van biergistpoeder of wei-poeder of beide echter niet. Ook toevoeging hiervan aan het gewone kweekvoedsel had geen invloed op de caries; wel was vroeger een gunstige werking vastgesteld van een biergisttoevoeging aan het dieet volgens Sognaes.

De waarderingstechniek zal verder worden uitgewerkt, waarbij tevens aandacht geschonken zal worden aan het fotograferen. Publicatie vindt plaats in de *Journal of Dental Research*.